

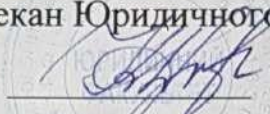
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра Господарського та транспортного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан Юридичного факультету

д.ю.н., доцент

 К.Р. Добкіна

«29» серпня 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Актуальні проблеми міжнародного публічного права

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **08 Право**

спеціальність: **081 Право**

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма *Актуальні проблеми міжнародного публічного права* для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю **081 Право**.

Київ: ДУІТ, 2022.

Розробник: – к.ю.н., доцент, доцент кафедри ГТП Філіппов А.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Господарського та транспортного права

Протокол від « 29 » серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

Клюєва Є.М

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасному глобалізованому світі все більшої актуальності набирає міжнародне право, яке, за умов визнання більшістю держав принципу верховенства права, має стати основним інструментом регулювання міжнародних відносин між цивілізованими народами. Інші, ніж правові, інструменти регулювання міжнародних відносин (економіка, політика, релігія, мораль, військова сила) не зникають, але дедалі більше зазнають впливу міжнародного права, потрапляють у сферу дії міжнародно-правових норм.

Не випадково Міжнародне публічне право обов'язково вивчається майбутніми юристами – важко уявити сучасного фахівця в галузі права, що не має навіть загального уявлення про право міжнародне, яке дедалі більше пронизує усі традиційні сфери юриспруденції. Але простого ознайомлення з міжнародним публічним правом та його основними галузями для сучасного висококваліфікованого юриста може виявитись недостатньо. Більш глибокому вивченню окремих актуальних питань сучасного міжнародного права і присвячена навчальна дисципліна **«Актуальні проблеми міжнародного публічного права»**.

Міжнародне публічне право динамічно розвивається – особливо це стосується відносно молодих галузей міжнародного права, таких як Міжнародне правосуддя, Міжнародне кримінальне право, Міжнародне економічне право, Міжнародне повітряне право, Міжнародне космічне право тощо. Але не менш актуальною, особливо для України, яка прагне захистити свій суверенітет, є проблематика і таких галузей як Право збройних конфліктів, Міжнародне гуманітарне право, Право міжнародної безпеки та мирні засоби вирішення міжнародних спорів. Знання та практичні навички (в тому числі дослідницькі) в цих сферах безперечно стануть в нагоді сучасному юристу – навіть такому, який планує працювати переважно в сфері права національного.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 Право	вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 081 Право	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Семестр	
	2-й	2	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції -й	
		18 год.	12 год.
		Семінарські	
		14 год.	4 год.

аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 5,1	Самостійна робота	
	58 год.	74 год.
	Вид контролю: залік	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета викладання навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми міжнародного публічного права**»: сформувати знання та компетентності щодо основних актуальних проблем та останніх тенденцій розвитку сучасного міжнародного публічного права, його основних галузей та інститутів. Навчити правильно тлумачити та застосовувати джерела міжнародного публічного права. Виробити практичні навички щодо використання джерел міжнародного права під час розв'язання конкретних ситуацій і дослідницьких завдань..

2.2 Основні завдання вивчення дисципліни «**Актуальні проблеми міжнародного публічного права**»: знати та розуміти особливості, основні актуальні проблеми та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права; категоріальний апарат, що стосується міжнародного права; оволодіти основними прийомами та засобами роботи з джерелами міжнародного публічного права; набути навички застосування отриманих теоретичних знань для вирішення конкретних ситуацій та дослідницьких завдань, володіти методами наукового дослідження..

2.3 У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- головні поняття та категорії міжнародного публічного права;
- основні актуальні проблеми та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права: визнання та правонаступництва в сучасному міжнародному праві, міжнародно-правового статусу територій та населення, боротьби зі злочинністю, міжнародного правосуддя мирного розв'язання міжнародних спорів, види міжнародно-правової відповідальності та міжнародних правопорушень;
- проблеми розвитку основних галузей сучасного міжнародного публічного права, а саме: права *міжнародної безпеки*, міжнародного кримінального, економічного, повітряного, космічного, гуманітарного права;
- загальні та спеціальні наукові методи дослідження

вміти:

аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку міжнародних відносин;

аналізувати положення міжнародних договорів;

оперувати понятійно-категоріальним апаратом міжнародного права; правильно застосовувати положення правових актів з метою розв'язання питань та проблем, що виникають у міжнародних відносинах;

використовувати загальні та спеціальні наукові методи дослідження.

Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні компетентності (СК):

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати набуті результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість:

ПРН 3 Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

Дослідницькі навички:

ПРН 4 Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

Комунікація:

ПРН 5 Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій:

ПРН 8 Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9 Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

Праворозуміння:

ПРН 10 Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 12 Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. «Актуальні проблеми міжнародного публічного права»

Тема 1. Сутність, особливості та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права. Загальний огляд проблематики

1. Проблема визначення поняття «міжнародне право».
2. Проблеми співвідношення міжнародного права з національним та наднаціональним правом. Проблематика співвідношення міжнародного права та права Європейського Союзу
3. Основні принципи міжнародного права як фундамент світового правопорядку
4. Джерела норм міжнародного права
5. Сучасна парадигма міжнародного права.

Тема 2. Актуальні проблеми правосуб'єктності та визнання в сучасному міжнародному праві.

1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
2. Держави – основні суб'єкти міжнародного права. Поняття держави в міжнародному праві. Основні права та обов'язки держави в міжнародному спілкуванні. Державний суверенітет та його міжнародно-правове значення.
3. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, які борються за створення незалежної держави.
4. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
5. Нетипові суб'єкти міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
6. Проблема інших суб'єктів міжнародного права. Питання про міжнародну правосуб'єктність фізичної особи.
7. Поняття та види визнання в міжнародному праві.
8. Визнання нових держав.
9. Визнання нових урядів.
10. Некласичні види визнання.

Тема 3. Територія як об'єкт міжнародних правовідносин, проблеми правонаступництва

1. Поняття та види правонаступництва в міжнародному праві.
2. правонаступництво стосовно міжнародних договорів.
3. правонаступництво стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів.
4. Поняття та види території за міжнародним правом: державна, з

- міжнародним режимом, зі змішаним та особливим режимом
5. Правовий режим державних територій у міжнародному праві. Існуючі теорії юридичної природи державної території. Суходіл, водний простір, надра, повітряний простір у складі державної території та їх правовий режим. Цілісність державної території як принцип міжнародного права. Державні кордони, їх правовий режим. Види державних кордонів: орографічні, геометричні, астрономічні. Засоби визначення, встановлення та перевірки кордонів: делімітація, демаркація, редемаркація. Непорушність державних кордонів. Спори і суперечки з приводу кордонів. Міжнародно-правові підстави для зміни державних кордонів.
  6. Території з міжнародно-правовим режимом. Правовий режим відкритого моря. Правові режими Арктики та Антарктики. Кордони району. Вашингтонський договір про Антарктиду 1959 р. й головні риси встановленого ним режиму.
  7. Території зі змішаним правовим режимом у міжнародному праві. Міжнародні ріки і їх правовий режим. Міжнародно-правовий режим річки Дунай.
  8. Території під особливим правовим режимом. Нейтралізовані та демілітаризовані території. Без'ядерні зони – політичні і правові аспекти.

Тема 4. Актуальні проблеми права міжнародних договорів

1. Поняття і джерела права міжнародних договорів. Міжнародний договір і внутрішньодержавний закон. Законодавство України про міжнародні договори та їх дію на території України.
2. Поняття та юридична природа міжнародного договору. Класифікація міжнародних договорів. Сторони в договорах. Право на участь у договорах. Органи держави, які уповноважені на укладення міжнародних договорів.
3. Порядок та стадії укладання міжнародного договору. Застереження. Предмет договору. Критерії його правомірності. Протиправні міжнародні договори. Реєстрація, оприлюднення та зберігання договорів.
4. Форма та структура міжнародних договорів. Їх найменування та мова. Дія договорів, набрання чинності, строк дії. Застосування і тлумачення договорів. Види тлумачення.
5. Недійсність договорів. Припинення чи призупинення дії договорів. Внесення змін до договорів.
6. Забезпечення виконання міжнародних договорів.

Тема 5. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності, в сучасному міжнародному праві

1. Примус та відповідальність у міжнародному праві. Поняття й особливості міжнародно-правового примусу. Принципи незастосування сили, суверенної рівності держав - та міжнародно-правовий примус. Система заходів міжнародно-правового примусу. Санкційний і несанкційний міжнародно-правовий примус.
2. Відповідальність у міжнародному праві та проблеми її реалізації. Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності, її передумови, принципи, завдання. Зміст міжнародно-правової відповідальності.
3. Підстави міжнародно-правової відповідальності. Поняття та ознаки міжнародного правопорушення. Міжнародні злочини і міжнародні правопорушення. Агресія як міжнародний злочин.
4. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності, держава як головний її суб'єкт. Особливості міжнародно-правової відповідальності міжнародних організацій. Відповідальність посадових осіб держави за вчинення міжнародних злочинів та питання їх імунітету від міжнародної кримінальної юрисдикції.
5. Актуальні міжнародно-правові питання екстрадиції та проблема дотримання прав людини при її здійсненні. Принципи «конкуруючої юрисдикції», «aut dedere aut punire», «aut dedere aut judicare» у міжнародному праві.
6. Матеріальна та політична відповідальність. Сатисфакція, репресалія, реторсія, санкція, репарація, реституція, субституція. Залежність обсягу і виду відповідальності від характеру і наслідків правопорушення.
7. Теорія і практика звільнення від міжнародно-правової відповідальності. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність.

Тема 6. Актуальні проблеми мирного розв'язання міжнародних спорів та міжнародного правосуддя в сучасному міжнародному праві

1. Становлення та розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів. Основні міжнародно-правові акти, які відображають його зміст.
2. Поняття та джерела права мирного вирішення міжнародних спорів. Види міжнародних спорів. Поняття і види мирних засобів їх вирішення. Міжнародні спори політичного і юридичного характеру та відповідні засоби їх вирішення.
3. Безпосередні переговори як головний початковий засіб вирішення міжнародних спорів. Переговори на вищому рівні і на міжнародних конференціях. Консультація як особлива форма переговорів.
4. Добрі послуги та посередництво, спільне і відмінне між ними.

5. Міжнародна слідча процедура. Узгоджувальні комісії. Порядок їх формування, порядок прийняття рішень. Міжнародні угоди про примирювальну процедуру.
6. Вирішення спорів міжнародними організаціями.
7. Судові засоби, їх загальна характеристика.
8. Міжнародні третейські суди (арбітражі). Історія розвитку і процедура діяльності третейських судів. Постійна палата Третейського суду в Гаазі. Арбітражна процедура і правила арбітражного процесу.
9. Міжнародний Суд ООН – юрисдикція, рішення і консультативні висновки і постанови Міжнародного Суду ООН.
10. Європейський суд з прав людини: його місце у системі міжнародного правосуддя.
11. Міжнародні військові трибунали ad hoc: Нюрнберзький, Токійський та ін.
12. Міжнародний кримінальний суд та проблематика його юрисдикції.

Тема 7. Актуальні проблеми міжнародної безпеки в сучасному міжнародному праві

1. Поняття та принципи міжнародної військової безпеки.
2. Сучасний стан розвитку питання загальносвітової безпеки в контексті розвитку міжнародного права. Концепції сучасної моделі світової безпеки.
3. Міжнародно-правовий механізм забезпечення міжнародної безпеки. Універсальні та регіональні системи колективної безпеки.
4. Роль Ради Безпеки ООН щодо підтримання загального світового правопорядку, боротьби за мир, збереження стабільності світу. Санкційні резолюції Ради Безпеки ООН та проблеми їх ефективності. Миротворчі сили ООН. Проблема реформування ООН у контексті підвищення ефективності протидії загрозам і порушенням миру.
5. Проблема регіональної нестабільності у вимірі міжнародного права. ОБСЄ. НАТО як військовий блок, що забезпечує стабільність в Європі після Другої світової війни. НАТО в сучасних конфліктах: правові проблеми застосування сили.
6. Заходи зміцнення довіри та міжнародний контроль за обмеженням озброєнь та роззброєнням. Проблема обмеження озброєнь та роззброєння у міжнародному праві.
7. Актуальні питання міжнародно-правового регулювання обігу звичайної зброї.
8. Міжнародно-правові проблеми контролю за ліквідацією та нерозповсюдженням зброї масового знищення. Без'ядерні зони. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї та Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Тема 8. Проблеми міжнародного гуманітарного права та права збройних конфліктів, актуальні для України

1. Регулювання збройних конфліктів у сучасному міжнародному праві. Види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти і збройні конфлікти міжнародного характеру – критерії їх розмежування.
2. Початок війни та його правові наслідки. Стан війни і доля дипломатичних і консульських відносин, договірних зв'язків. Театр та учасники війни. Поняття нейтралітету. Нейтралізовані і демілітаризовані території. Режим військової окупації. Правове становище населення окупованої території. Рух опору на окупованій території.
3. Правове становище учасників збройних конфліктів та жертв війни. Учасники збройних конфліктів. Комбатанти, їх права і обов'язки. Поводження з найманцями, шпигунами, вивідувачами. Некомбатанти, їх права і обов'язки. Міжнародно-правовий статус медичного та духовного персоналу збройних сил воюючих сторін.
4. Захист жертв війни. Міжнародно-правовий захист цивільного населення, військовополонених, поранених під час війни. Військовополонені. Режим військового полону. Міжнародно-правові акти, які його визначають. Коло осіб, які користуються статусом військовополонених. Режим поранених і хворих зі складу збройних сил в суходільній і морській війнах. Міжнародний рух червоного хреста та червоного півмісяця.
5. Закони та звичаї війни. Принцип гуманізації збройних конфліктів. Обмеження методів та засобів ведення війни в міжнародному праві. Заборонені засоби і методи ведення війни. Захист цивільних об'єктів та культурних цінностей.
6. Міжнародно-правове регулювання ведення морської війни.
7. Міжнародно-правове регулювання закінчення військових дій та стану війни. Відповідальність учасників збройних конфліктів за військові злочини.

Тема 9. Актуальні проблеми міжнародного повітряного та космічного права

1. Поняття повітряного простору та види його правових режимів. Правовий режим національного повітряного простору в міжнародному праві, проблема розмежування між повітряним і космічним просторами. Правовий режим міжнародного повітряного простору (над відкритим морем, Антарктикою). Повітряний простір із змішаним правовим режимом (над міжнародними протоками, архіпелажними водами, виключною морською, економічною зоною).

2. Поняття міжнародної цивільної авіації та міжнародного повітряного транспорту.

3. Поняття та міжнародно-правовий статус повітряного судна.

Класифікація повітряних суден. Міжнародно-правовий статус експлуатанта повітряного судна. Відповідальність експлуатанта за Римською конвенцією 1952 р. Поняття і види оренди та фрахту повітряних суден.

4. Правове регулювання міжнародних польотів. Поняття та види польотів. Принципи виконання міжнародних польотів.

5. Міжнародно-правовий статус авіаційного персоналу, екіпажу та командира повітряного судна. Вимоги Чиказької конвенції та Додатків до неї до членів екіпажу, зайнятих в міжнародних повітряних сполученнях (Додаток 1 до Чиказької конвенції.). Принцип взаємного визнання сертифікації та кваліфікації іноземних держав.

6. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. «Комерційні права» або «свободи повітря» у міжнародному повітряному праві. Типові угоди про повітряне сполучення: Чиказький тип; Страсбурзький тип; міжнародні договори „Бермуди 1”, „Бермуди 2”.

7. Поняття та класифікація повітряних перевезень. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень.

8. Правовий статус повітряних перевізників. Поняття та правовий статус призначеного авіаперевізника. Порядок та умови надання повітряним перевізникам призначень на експлуатацію міжнародних повітряних ліній.

9. Договір повітряного перевезення: форма, зміст, порядок укладення, зміни та припинення. Авіатранспортна документація. Особливості правового регулювання повітряних перевезень пасажирів і багажу, вантажів, пошти.

10. Підстави та види відповідальності авіаперевізника в міжнародному повітряному праві. Варшавська та Монреальська системи відповідальності авіаперевізника.

11. Безпека авіації в міжнародному повітряному праві.

12. Міжнародні організації в галузі повітряного транспорту.

13. Етапи становлення міжнародного комічного права.

14. Декларація правових принципів діяльності держав з дослідження та використання космічного простору 1963 р.

15. Договір про принципи діяльності держав з дослідження та використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 1967 р.

16. Угода про врятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір 1968 року

17. Принципи, що стосуються використання ядерних джерел енергії у космічному просторі.

18. Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1975 року.

19. Угода про діяльність держав на Місяці й інших небесних тілах 1979 року

20. Види відповідальності в космічному праві. Форми реалізації політичної відповідальності в міжнародному космічному праві. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 р. Проблема “запускаючої держави” і відповідальність в космічному праві. Космічне сміття і проблеми відповідальності.

4 СТРУКТУРА ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1 Загальні проблеми права Європейського Союзу								
Тема 1. Сутність, особливості та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права. Загальний огляд проблематики	8	2	-	6	8	2	-	6
Тема 2. Актуальні проблеми правосуб'єктності та визнання в сучасному міжнародному праві	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 3. Територія як об'єкт міжнародних правовідносин, проблеми правонаступництва	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 4. Актуальні проблеми права міжнародних договорів	8	2	-	6	8	-	-	8
Тема 5. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності, в сучасному міжнародному праві	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 6. Актуальні проблеми мирного розв'язання міжнародних спорів та міжнародного правосуддя в сучасному міжнародному праві	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 7. Актуальні проблеми міжнародної безпеки в сучасному міжнародному праві	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 8. Проблеми міжнародного гуманітарного права та права збройних конфліктів, актуальні для України	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 9. Актуальні проблеми міжнародного повітряного та космічного права	12	2	2	8	12	2	2	8
Разом за модулем 1	90	18	14	58	90	12	4	74

Усього годин	90	18	14	58	90	12	4	74
---------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------

5 ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Сутність, особливості та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права. Загальний огляд проблематики	-	-
2	Актуальні проблеми правосуб'єктності та визнання в сучасному міжнародному праві	2	-
3	Територія як об'єкт міжнародних правовідносин, проблеми правонаступництва	2	-
4	Актуальні проблеми права міжнародних договорів	-	-
5	Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності, в сучасному міжнародному праві	2	-
6	Актуальні проблеми мирного розв'язання міжнародних спорів та міжнародного правосуддя в сучасному міжнародному праві	2	-
7	Актуальні проблеми міжнародної безпеки в сучасному міжнародному праві	2	-
8	Проблеми міжнародного гуманітарного права та права збройних конфліктів, актуальні для України	2	2
9	Актуальні проблеми міжнародного повітряного та космічного права	2	2
	Разом за модулем 1	14	4
	Усього годин	14	4

6 ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Сутність, особливості та останні тенденції розвитку сучасного міжнародного публічного права. Загальний огляд проблематики	6	6
2	Актуальні проблеми правосуб'єктності та визнання в сучасному міжнародному праві	6	10
3	Територія як об'єкт міжнародних правовідносин, проблеми правонаступництва	6	8
4	Актуальні проблеми права міжнародних договорів	6	8
5	Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності, в сучасному міжнародному праві	6	8
6	Актуальні проблеми мирного розв'язання міжнародних спорів та міжнародного правосуддя в сучасному міжнародному праві	6	8
7	Актуальні проблеми міжнародної безпеки в сучасному міжнародному праві	6	10
8	Проблеми міжнародного гуманітарного права та права збройних конфліктів, актуальні для України	8	8
9	Актуальні проблеми міжнародного повітряного та космічного права	8	8
Разом за модулем 1		58	74
Усього годин		58	74

7 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації:

- словесні (лекція, консультація, пояснення, бесіда);
- наочні (демонстрація);
- практичні (семінарське заняття, задачі, тести, реферати).

В аспекті керування навчанням:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота.

Методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- роз'яснення мети навчального предмета;
- вимога до вивчення предмета.

Методи контролю та самоконтролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- самоконтроль.

8 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль знань покликаний організувати студента до систематичного опрацювання пройденого матеріалу.

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі *поточного, проміжного та підсумкового* видів контролю.

Поточний контроль має навчальний характер та проводиться з метою перевірки рівня підготовки студентів за визначеною темою та здійснюється шляхом:

- вибіркового усного опитування студентів в аудиторії по питаннях теми, в т.ч. заданих для самостійного вивчення;
- дискусійного обговорення питань, що становлять зміст теми;
- обговорення проблемних питань;
- виконання письмових самостійних робіт, тестових завдань;
- активної участі студента в розгляді питань в аудиторії (внесення уточнень, доповнень, зауважень до відповідей тощо).

Проміжний (модульний) контроль проводиться з метою визначення стану поточної успішності студентів за певний період навчання та передбачає перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу модулів у формі виконання **модульних контрольних робіт**.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах та здійснюється у формі **заліку** після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

Питання, які виносяться на залік

з дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного публічного права»

1. Проблема визначення поняття «міжнародне право».
2. Проблеми співвідношення міжнародного права з національним та наднаціональним правом.
3. Проблематика співвідношення міжнародного права та права

Європейського Союзу

4. Основні принципи міжнародного права як фундамент світового правопорядку
5. Джерела норм міжнародного права
6. Сучасна парадигма міжнародного права.
7. Предмет правового регулювання міжнародного права. Міжнародні правовідносини.
8. Сучасні тенденції розвитку міжнародного права.
9. Поняття, сутність та класифікація норм міжнародного права. Ієрархія норм міжнародного права.
10. Поняття та система джерел міжнародного права.
11. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права.
12. Міжнародний договір – основне джерело сучасного міжнародного права.
13. Загальні принципи права у системі джерел міжнародного права.
14. Судові прецеденти та правова доктрина як допоміжне джерело міжнародного права.
15. «М'яке» міжнародне право.
16. Рішення міжнародних органів і організацій як джерела норм міжнародного права.
17. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
18. Держави – основні суб'єкти міжнародного права.
19. Основні права та обов'язки держави в міжнародних правовідносинах.
20. Державний суверенітет та його міжнародно-правове значення.
21. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, які борються за створення незалежної держави.
22. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
23. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
24. Фізична особа як суб'єкт міжнародного права.
25. Поняття та види визнання в міжнародному праві.
26. Визнання нових держав у міжнародному праві.
27. Визнання нових урядів у міжнародному праві.

28. Визнання народу, що бореться за створення власної держави, повсталі сторони, революційного руху, руху опору, сторони збройного конфлікту у міжнародному праві.
29. Поняття та види правонаступництва в міжнародному праві.
30. Правонаступництво стосовно міжнародних договорів.
31. Правонаступництво стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів у міжнародному праві.
32. Поняття та види території за міжнародним правом.
33. Правовий режим державних територій у міжнародному праві.
34. Міжнародно-правовий режим міжнародних річок.
35. Території з міжнародно-правовим режимом.
36. Території зі змішаним правовим режимом у міжнародному праві.
37. Поняття населення і регламентація його становища.
38. Міжнародно-правові питання громадянства.
39. Правовий режим іноземців та його види. Правовий статус біженців і переміщених осіб. Право притулку. Правовий режим трудящих-мігрантів.
40. Поняття і джерела права міжнародних договорів.
41. Поняття та класифікація міжнародних договорів.
42. Порядок та стадії укладання міжнародного договору.
43. Реєстрація, оприлюднення та зберігання договорів.
44. Дія договорів, їх застосування і тлумачення (інтерпретація).
45. Недійсність, призупинення або припинення дії договорів.
46. Примус та відповідальність у міжнародному праві: проблеми застосування в контексті принципів незастосування сили, суверенної рівності держав, невтручання у внутрішні справи держав.
47. Система заходів міжнародно-правового примусу.
48. Санкційний і несанкційний міжнародно-правовий примус.
49. Відповідальність у міжнародному праві та проблеми її реалізації.
50. Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності, її передумови, принципи, завдання.
51. Зміст міжнародно-правової відповідальності.

52. Підстави міжнародно-правової відповідальності.
53. Поняття та ознаки міжнародного правопорушення.
54. Міжнародні злочини і міжнародні правопорушення.
55. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності, держава як головний її суб'єкт.
56. Особливості міжнародно-правової відповідальності міжнародних організацій.
57. Матеріальна та політична відповідальність.
58. Сатисфакція, репресалія, реторсія, санкція, репарація, реституція, субституція.
59. Теорія і практика звільнення від міжнародно-правової відповідальності. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність.
60. Міжнародний суд ООН: його роль та ефективність у здійсненні міжнародного правосуддя; проблеми юрисдикції.
61. Європейський суд з прав людини: його місце у системі міжнародного правосуддя.
62. Проблеми міжнародного кримінального права. Міжнародна кримінальна відповідальність.
63. Міжнародні військові трибунали ad hoc: Нюрнберзький, Токійський та ін.
64. Міжнародний кримінальний суд та проблематика його юрисдикції.
65. Агресія як міжнародний злочин.
66. Відповідальність посадових осіб держави за вчинення міжнародних злочинів та питання їх імунітету від міжнародної кримінальної юрисдикції.
67. Актуальні міжнародно-правові питання екстрадиції та проблема дотримання прав людини при її здійсненні. Принципи «конкуруючої юрисдикції», «aut dedere aut punire», «aut dedere aut judicare» у міжнародному праві.
68. Становлення та розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів. Основні міжнародно-правові акти, які відображають його зміст.
69. Поняття та джерела права мирного вирішення міжнародних спорів.

70. Види міжнародних спорів. Поняття і види мирних засобів їх вирішення. Міжнародні спори політичного і юридичного характеру та відповідні засоби їх вирішення.
71. Безпосередні переговори як головний початковий засіб вирішення міжнародних спорів. Переговори на вищому рівні і на міжнародних конференціях. Консультація як особлива форма переговорів.
72. Добрі послуги та посередництво, спільне і відмінне між ними.
73. Міжнародна слідча процедура. Узгоджувальні комісії. Порядок їх формування, порядок прийняття рішень. Міжнародні угоди про примирювальну процедуру.
74. Судові засоби, їх загальна характеристика.
75. Міжнародні третейські суди (арбітражі). Історія розвитку і процедура діяльності третейських судів.
76. Постійна палата Третейського суду в Гаазі.
77. Арбітражна процедура і правила арбітражного процесу.
78. Міжнародний Суд ООН – юрисдикція, рішення і консультативні висновки і постанови Міжнародного Суду ООН.
79. Вирішення спорів міжнародними організаціями, зокрема ООН.
80. Поняття та принципи міжнародної військової безпеки.
81. Міжнародно-правовий механізм забезпечення міжнародної безпеки.
82. Правовий статус та підстави застосування миротворчих сил ООН.
83. Договірний механізм забезпечення міжнародної безпеки. Системи міжнародної безпеки у сучасному світі. НАТО в сучасних конфліктах: правові проблеми застосування сили.
84. Проблема обмеження озброєнь та роззброєння у міжнародному праві. Актуальні питання міжнародно-правового регулювання обігу звичайної зброї. Міжнародно-правові проблеми контролю за ліквідацією та нерозповсюдженням зброї масового знищення. Без'ядерні зони. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї та Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

85. Заходи зміцнення довіри та міжнародний контроль за обмеженням озброєнь та роззброєнням.
86. Збройні конфлікти в сучасному світі та їх класифікація.
87. Початок війни та його правові наслідки. Театр та учасники війни. Поняття нейтралітету.
88. Обмеження методів та засобів ведення війни в міжнародному праві.
89. Міжнародно-правове регулювання ведення морської війни.
90. Міжнародно-правовий режим військової окупації.
91. Правовий статус миротворчих сил ООН.
92. Порівняйте міжнародно-правові наслідки закінчення військових дій та стану війни.
93. Міжнародно-правовий захист цивільного населення, військовополонених, поранених під час війни.
94. Міжнародний рух червоного хреста та червоного півмісяця.
95. Міжнародно-правовий захист цивільних об'єктів та культурних цінностей під час війни.
96. Поняття повітряного простору та види його правових режимів. Правовий режим національного повітряного простору в міжнародному праві. Правовий режим міжнародного повітряного простору (над відкритим морем, Антарктикою). Повітряний простір із змішаним правовим режимом (над міжнародними протоками, архіпелажними водами, виключною морською, економічною зоною). Особливості правового режиму повітряного простору над Арктикою.
97. Поняття міжнародної цивільної авіації та міжнародного повітряного транспорту.
98. Поняття та міжнародно-правовий статус повітряного судна. Класифікація повітряних суден.
99. Міжнародно-правовий статус експлуатанта повітряного судна. Відповідальність експлуатанта за Римською конвенцією 1952 р.
100. Правове регулювання міжнародних польотів. Поняття та види польотів. Принципи виконання міжнародних польотів.

101. Міжнародно-правовий статус авіаційного персоналу, екіпажу та командира повітряного судна.
102. Вимоги Чиказької конвенції та Додатків до неї до членів екіпажу, зайнятих в міжнародних повітряних сполученнях (Додаток 1 до Чиказької конвенції). Принцип взаємного визнання сертифікації та кваліфікації іноземних держав.
103. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. «Комерційні права» або «свободи повітря» у міжнародному повітряному праві. Типові угоди про повітряне сполучення: Чиказький тип; Страсбурзький тип; міжнародні договори „Бермуди 1”, „Бермуди 2”.
104. Поняття та класифікація повітряних перевезень. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень. Особливості правового регулювання регулярних та нерегулярних (чартерних) повітряних перевезень.
105. Правовий статус повітряних перевізників. Порядок та умови надання повітряним перевізникам призначень на експлуатацію міжнародних повітряних ліній.
106. Договір повітряного перевезення: форма, зміст, порядок укладення, зміни та припинення. Авіатранспортна документація.
107. Відповідальність сторін договору міжнародного повітряного перевезення. Підстави та види відповідальності авіаперевізника в міжнародному повітряному праві.
108. Варшавська та Монреальська системи відповідальності авіаперевізника.
109. Порядок вирішення спорів між сторонами договору міжнародного повітряного перевезення. Обов'язковий претензійний порядок. Порядок та строки пред'явлення претензії. Строки позовної давності в міжнародному праві.
110. Безпека авіації в міжнародному повітряному праві.
111. Міжнародні організації в галузі повітряного транспорту.
112. Проблема розмежування повітряного та космічного просторів.

113. Проблема міжнародно-правової боротьби із забрудненням космічного простору.
114. Правовий режим космічного простору і небесних тіл
115. Правовий статус космічних об'єктів
116. Правовий статус космонавтів, їхні права та обов'язки
117. Актуальні проблеми міжнародно-правової відповідальності та вирішення міжнародних спорів у сфері космічної діяльності.

9 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ)

Оцінювання результатів навчання визначається як сума балів поточного та проміжного контролю, яка додається до кількості балів, що студент отримав на заліку, підсумкова кількість балів з дисципліни максимум 100 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю: усна доповідь; доповнення, запитання до того, хто відповідає; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; аналіз законодавства та монографічної літератури; письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо); самостійне опрацювання тем; підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів; систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового контролю.

Поточний контроль максимально оцінюється у 55 балів.

Максимальний бал, який студент може отримати за проміжний (модульний) контроль у вигляді модульної контрольної роботи, що складається з теоретичних питань та/або тестових завдань – 5 балів.

Кількість балів за вибіркові види діяльності (робіт) (участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах тощо), які здобувач може отримати для підвищення семестрової оцінки, не може перевищувати 5 балів.

Якщо студент отримає менше 20 балів за сумою підсумків поточного та проміжного контролів він не допускається до складання заліку з дисципліни.

Максимум за поточний і проміжні (модульні) контролі разом студент може отримати 60 балів.

Підсумковий контроль – (залік), максимально оцінюється у – 40 балів.

На заліку викладач задає 2 питання з переліку питань, наданих

студентам для підготовки до заліку. Нарахування балів залежить від повноти та обґрунтованості відповідей.

Якщо під час проходження курсу студент набрав 60 балів або більше, то він має право не здавати залік, отримавши підсумкову оцінку відповідно до кількості набраних балів.

Поточне тестування та самостійна робота	Проміжний (модульний) контроль	Залік	Сума
Модуль №1	МКР №1	40	100
55	5		

Критерії оцінювання відповідей на семінарах (практичних заняттях), тестів, модульних контрольних робіт (до 5 балів):

«Відмінно» - (5 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у практичних ситуаціях.

«Добре» - (4 бали) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - (3 бали) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - (2 бали) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - (1 бал) - виставляється студенту, який не відповідає або неправильно відповідає на питання, не демонструє вміння та навички при вирішенні практичних завдань (зокрема, розв'язанні кейсів).

Критерії оцінювання на підсумковому контролі (заліку).

30-40 балів – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал навчальної дисципліни, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

22-29 балів – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал навчальної дисципліни, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

15-21 бал – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні

практичних завдань.

4-14 балів - виставляється студенту, який дає поверхневі і не точні відповіді на запитання, допускає помилки у використанні понятійного апарату.

2-3 бали - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

0-1 балів - виставляється студенту, який не дає відповідей на питання, не засвоїв зміст навчальної дисципліни, вміння та навички не набуті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
64 - 74	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

BC (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

DE (60-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

F (0-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

10 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальна програма з дисципліни «**Актуальні проблеми міжнародного публічного права**».

2. Робоча навчальна програма з дисципліни «**Актуальні проблеми міжнародного публічного права**».

3. Методичні рекомендації до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи студентів.

4. Конспект лекцій з дисципліни.

5. Завдання для модульних контрольних робіт.

6. Перелік питань для підготовки до заліку.

7. Теми контрольних робіт для студентів заочної форми навчання – **див. Додаток.**

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Батрименко, Василь Іванович. Міжнародне право: навч. посіб. / В.І. Батрименко; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. — 323 с.
2. Міжнародне публічне право : підручник / [В. М. Репецький та ін.]; за ред. В.М. Репецького; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Ф-т міжнар. відносин. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2012. — 437 с.
3. Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право: Підручник. К., 2012. — 631 с.
4. Фіщенко К.Ю., Ярмакі В.Х., Гопич М.К. Міжнародне право: навч.-метод. пос. для студентів юридичного факультету. Одеса : ОДУВС, 2015. 286 с.

Допоміжна

5. Задорожній, О.В. Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім.Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. Київ : К.І.С., 2016. 559 с.
6. Лисик В.М. Правовий Статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві / В.М. Лисик; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — О. : Фенікс, 2012. — 207 с.
7. Мережко О.О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права. — К.: Юстиніан, 2010. — 320 с.
8. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / [М.М. Гнатовський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за ред. Т.Р. Короткого — Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2017. 145с.
9. Міжнародне економічне право та регулювання морських перевезень : навч. посіб. / [авт.-уклад.]: Балобанов О. О., Допілка В. О. ; Одес. Нац. мор. ун-т. — Херсон : Грінь Д. С., 2017. — 103 с.
10. Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку / [М. М. Микієвич та ін. ; за ред. М. М. Микієвича]. — Львів : Піраміда, 2013. — 319 с.
11. Міжнародні організації : підручник / [В. В. Копійка та ін. ; за ред. В. В. Копійки] ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2015. — 783 с.
12. Опришко, Віталій Федорович. Міжнародне економічне право і процес / В. Ф. Опришко. — Київ : Парлам. вид-во, 2014. — 517 с.

13. Цуркану С. І. Міжнародне комерційне право : навч.-метод. посіб. / С. І. Цуркану, К. В. Громовенко ; М-во освіти і науки України, Міжнар. гуманітар. ун-т. — Одеса : Гельветика, 2018. — 122 с.

12 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://www.un.org/en/>

<http://www.wto.org/>

<http://europa.eu/>

<http://www.icao.int/Pages/default.aspx>

<http://www.president.gov.ua/>

<http://rada.gov.ua/>

<http://www.kmu.gov.ua/control/>

<http://www.minjust.gov.ua/>

<http://ovu.com.ua/>

<http://ovu.com.ua/bulletin>

http://www.yurincom.com/ua/legal_bulletin_of_Ukraine/

<http://www.ligazakon.ua/>

<http://zib.com.ua/> <http://jure.in.ua/category/konspekty/mizhnarodne-publichne-pravo/> <http://pravolib.pp.ua/ist-7--idz-ax276.html>

<http://jure.in.ua/category/konspekty/mizhnarodne-publichne-pravo/>

<http://westudents.com.ua/knigi/439-mjnarodne-publchne-pravo-repetskiy-v-m.html>

<https://westudents.com.ua/knigi/436-mjnarodne-pravo-timchenko-ld-.html>

<http://textbooks.net.ua/content/category/3/2/9/>